

# ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

**ΕΠΕΤΕΙΟΙ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.**

**ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ: ΜΑΡΙΝΑ.**

## ΓΕΓΟΝΟΤΑ

**180:** Δώδεκα κάτοικοι στο Σκίλιο της Βόρειας Αφρικής εκτελούνται από τους Ρωμαίους, επειδή είναι Χριστιανοί. Είναι η πρώτη καταγεγραμμένη παρουσία Χριστιανών στη Μαύρη Ήπειρο.

**1717:** Η σύνθεση του Γκέοργκ Φρίντριχ Χέντελ Η Μουσική των Νερών παρουσιάζεται για πρώτη φορά σε βασιλικό πάρτι στον ποταμό Τάμεση.

**1751:** Ιδρύεται η Αρχαία Μεγάλη Στοά της Αγγλίας, ή αλλιώς ονομαζόμενη Μεγάλη Στοά των Ελευθέρων και Αποδεκτών Τεκτόνων της Αγγλίας.

**1789:** Η Γαλλία καθιερώνει την τρίχρωμη σημαία της (τρικολόρ).

**1912:** Οι κάτοικοι της Ικαρίας επαναστατούν κατά των τουρκικών αρχών. Ανακηρύσσεται η Ελευθέρη Πολιτεία Ικαρίας και σχηματίζεται προσωρινή διοίκηση έως τις 4 Νοεμβρίου του ίδιου έτους, οπότε άγημα του Ελληνικού Στόλου θα αποβιβάσει στη νήσο και θα την απελευθερώσει οριστικά.

**1936:** Με την εξέγερση του στρατηγού Φράνκο εναντίον της προσφάτως νόμιμα εκλεγμένης αριστερής κυβέρνησης του Λαϊκού Μετώπου, αρχίζει ο ισπανικός εμφύλιος πόλεμος, που θα διαρκέσει έως το 1939 και θα τελειώσει με την πλήρη επικράτηση του στρατηγού.

## ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

**1787:** Φρίντριχ Κρουπ, γερμανός επιχειρηματίας και ιδρυτής της επιχειρηματικής δυναστείας των Krupp. (Θαν. 8/10/1826)

**1870:** Ιωάννης Γρυπάρης, ποιητής, συγγραφέας και μεταφραστής, από τον Αρτεμίωνα της Σίφνου. (Σκαρβαίοι και Τερακότες) (Θαν. 10/3/1942)

**1954:** Άνγκελα Μέρκελ, καγκελάρια της Γερμανίας.

## ΘΑΝΑΤΟΙ

**1588:** Κοτσά Μιμάρ Σινάν Αγά, γνωστότερος ως Σινάν, ελληνικής καταγωγής αρχιτέκτονας, ο κορυφαίος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. (Γεν. 15/4/1489) 1790: Άνταμ Σμιθ, σκωτσέζος φιλόσοφος και οικονομολόγος, που έθεσε τις βάσεις της σύγχρονης οικονομικής θεωρίας με το έργο του Ο Πλούτος των Εθνών. (Γεν. 16/6/1723)

**1918:** Νικόλαος Β', ο τελευταίος τσάρος της Ρωσίας, που Εκτελέστηκε στο Γιεκατερίνενμπουργκ από τους μπολσεβίκους, μαζί με τη σύζυγό του και τα πέντε παιδιά τους. (Γεν. 6/5/1868)



## Ο Ισπανικός Εμφύλιος Πόλεμος

Ο Ισπανικός Εμφύλιος Πόλεμος ξεκίνησε στις 17 Ιουλίου 1936 με την εξέγερση του στρατού και ολοκληρώθηκε την 1η Απριλίου 1939 με την ήττα των αριστερών και φιλελεύθερων δυνάμεων που κατείχαν την εξουσία και τη νίκη των εθνικιστών του στρατηγού Φρανθίσκο Φράνκο, που επέβαλε δικτατορία.

Στις αρχές της δεκαετίας του '30 η πολιτική ζωή στην Ισπανία είχε πολωθεί επικίνδυνα ανάμεσα στην αριστερά και τη δεξιά. Η Μοναρχία είχε καταργηθεί και η αριστερά διεκδικούσε την αναδιανομή της γης, την αυτονομία των περιοχών που συνιστούσαν την Ισπανία (Καταλονία, Βασκωνία κλπ) και τον περιορισμό της δύναμης της πανίσχυρης Καθολικής Εκκλησίας.

Το 1936 η Αριστερά, αλλά και δυνάμεις από τον κεντρικό χώρο, συνασπίστηκαν και ανέβηκαν στην εξουσία. Η κεντροαριστερή κυβέρνηση της χώρας υπονομεύθηκε, τόσο από τους αναρχικούς, που αποτελούσαν πιο σημαντική δύναμη από τους κομμουνιστές, όσο και από τους ακροδεξιούς φαλαγγίτες και τους καρλιστές (φιλοβασιλικούς).

Οι εκατέρωθεν αιματηρές αψιμαχίες δεν άργησαν να προκαλέσουν την εξέγερση του στρατού, που στασίασε πρώτα στο Μαρόκο και τις άλλες αποικίες της Ισπανίας και στη συνέχεια στο εσωτερικό της χώρας. Ιδίως οι νεαροί αξιωματικοί στους οποίους σπρίχθηκε ο Φράνκο πίστευαν ότι η Ισπανία ήταν υπό «ερυθρά απειλή» και ότι έπρεπε πάση θυσία να υπερασπίσουν τον χριστιανικό πολιτισμό. Η δια των όπλων αντιπαράθεση ανάμεσα στις δύο «Ισπανίες» ήταν γεγονός.

Από τη μία πλευρά ήταν οι «Δημοκράτες». Στις τάξεις τους συνυπήρχαν φιλελεύθεροι αστοί, σοσιαλιστές, αναρχικοί (CNT, FAI), τροτσκιστές (POUM) και το μικρό, αλλά ιδιαίτερα δραστήριο Κομμουνιστικό Κόμμα, που εκείνη την εποχή δεν θα μπορούσε παρά να είναι φιλοσοβιετικό. Η ετερόκλητη αυτή συμμαχία διακρινόταν για τα αντικληρικαλιστικά πιστεύω και διατηρούσε τη μεγαλύτερη δύνα-

μή της στις πόλεις. Στο πλευρό της στάθηκε η συντηρητική Βασκωνία (Χώρα των Βάσκων), που διεκδικούσε, όπως και η Καταλονία, μεγαλύτερη αυτονομία από την κυβέρνηση της Μαδρίτης. Από την άλλη πλευρά, οι Εθνικιστές εκπροσωπούσαν τους δεξιούς, τους ακροδεξιούς και τους φιλοβασιλικούς, ενώ αντιλούσαν τη δύναμή τους από τους αγρότες, την πλουτοκρατία της Ισπανίας και την Καθολική Ισπανία. Σε αντίθεση με τους Δημοκρατικούς, επιδίωκαν ένα συγκεντρωτικό κράτος και αντιτίθεντο στις αυτονομιστικές τάσεις της Βασκωνίας και της Καταλονίας.

Οι δυνάμεις του Φράνκο είχαν σχεδόν από την αρχή την υποστήριξη της φασιστικής Ιταλίας και της ναζιστικής Γερμανίας, με έμπυχο και άψυχο υλικό. Η Γαλλία βοήθησε στην αρχή τη νόμιμη κυβέρνηση της Μαδρίτης, ενώ σταθεροί σύμμαχοί της παρέμειναν η Σοβιετική Ένωση και το Μεξικό. Οι περισσότερες δημοκρατικές χώρες της Δύσης κράτησαν επισήμως ουδέτερη στάση.

Ο πόλεμος στα τρία χρόνια που διήρκεσε ήταν άγριος και ανελέητος, όπως κάθε εμφύλιος. Ωμόπιτες διαπράχθηκαν και από τις δύο πλευρές, αλλά τα θύματα ήταν σαφώς περισσότερα από την πλευρά των Δημοκρατικών. Ο συνολικός αριθμός των θυμάτων του Ισπανικού Εμφυλίου δεν είναι μέχρι σήμερα εξακριβωμένος. Οι νεκροί υπολογίζονται από 300.000 ως 1.000.000.

Οι Δημοκρατικοί στην επίθεση των δυνάμεων του Φράνκο απάντησαν με επιθέσεις εναντίον της Καθολικής Εκκλησίας, που θεωρούσαν καταπιεστικό θεσμό και υποστηρικτή του παλαιού καθεστώ. Υπήρξαν σφαγές του κλήρου και εκτεταμένες πυρπολήσεις ναών και μοναστηριών. 12 επίσκοποι, 283 καλόγριες, 2.365 μοναχοί και 4.184 ιερείς υπολογίζονται ότι σκοτώθηκαν από τους Δημοκρατικούς κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου.

Οι Εθνικιστές, από την πλευρά τους, προέβησαν σε μαζικές εκκαθαρίσεις αντιπάλων τους και διαφωνούντων, δρόμο με δρόμο, πόρτα με πόρτα, εκμηθώνοντας συχνά τις

υπηρεσίες ανθρώπων του υποκόσμου. Πιο γνωστό θύμα τους, ο διάσημος θεατρικός συγγραφέας και ποιητής Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα. Οι εθνικιστές του Φράνκο είχαν στη διάθεσή τους υπέροχο αριθμό και ποιότητα οπλισμού. Πραγματοποίησαν εκτεταμένους βομβαρδισμούς με αεροπλάνα, που έθεσαν στη διάθεσή τους ο Χίτλερ και ο Μουσολίνι. Ο βομβαρδισμός της βασκικής πόλης Γκερνίκα (Γκουέρνικα), έμεινε στην ιστορία, χάρις στον περίφημο πίνακα του Πάμπλο Πικάσο, που αποτύπωσε μοναδικά τη φρίκη του πολέμου.

Ο Ισπανικός Εμφύλιος ξεπέρασε τα σύνορα της χώρας και προκάλεσε κύμα συμπάθειας και ενεργού συμπαράστασης από χιλιάδες αντιφασίστες σε όλο τον κόσμο, που έσπευσαν να ενταχθούν στις κομμουνιστικές εμπνεύσεως «Διεθνείς Ταξιαρχίες». Περίπου 50.000 έλαβαν μέρος στις επιχειρήσεις στο πλευρό των Δημοκρατικών και 10.000 από αυτούς δεν επέστρεψαν ποτέ στις χώρες τους. Ανάμεσά τους και πολλοί Έλληνες, γύρω στους 300, παρότι η χώρα μας κυβερνούσε το φασίζον καθεστώς της 4ης Αυγούστου.

Ο δικτάτωρ Ιωάννης Μεταξάς, παρά την ιδεολογική του συγγένεια με τον Φράνκο, δεν δίστασε να πουλήσει πολεμοφόδια στους Δημοκρατικούς, σε μια εποχή που η χώρα μας είχε ανάγκη το ξένο συνάλλαγμα. Τη «δουλειά» ανέλαβε να διεκπεραιώσει ο πανέξυπνος επιχειρηματίας Μποδοσάκης (Πρόδρομος Αθανασιάδης) με την «Ελληνική Εταιρία Πυρτιδοποιείου και Καλυκοποιείου».

Η ετερόκλητη σύνθεση των Δημοκρατικών και η αλληλοϋπονόμηση στο εσωτερικό τους συνέτειναν στην κατάρρευση της κυβέρνησής τους. Με την κατάληψη της Βαρκελώνης (26 Ιανουαρίου 1939) και της Μαδρίτης (28 Μαρτίου 1939), ο ισπανικός εμφύλιος έλαβε και τυπικά τέλος την 1η Απριλίου 1939. Ο Φράνκο ήταν, πλέον, ο κυρίαρχος του παιχνιδιού. Επέβαλε μία στυγνή και φασίζουσα δικτατορία, η οποία κατέρρευσε με τον θάνατό του το 1975, οπότε η Ισπανία ανέπνευσε ξανά τον αέρα της Δημοκρατίας.